

Room dëgër gis-gisuwaay bi — Limu fukki ak ñeent

Leeru Kirist ak Nataalu Nattub Mala bu Rabu bi: Benn Mëngale Yoon ci Bés yu Muji yi

Jeff Pippenger
2024-09-02

Rëddub wax jëfandikoo bi di won fan waxtu bi Etats-Unis di sos nataalu rab wi ci te ci rab wi, am na ci bi ñu saxoon di sos nataalu Almasi, mooy bënnu geñu bu Protestantis. Sos boobu dañu ko xamale bu leer ci Daniel saar fukk, bi Daniel gissee ay buuru seetaan bu waral, mooy “marah,” peeñ. Daniel dafay tegu ci ñiy gis Almasi, te ci loolu dañuy feeñal jikkoom. Ñaar-fukk ak ñeent junni ñaar téeméeri ñaar-fukk ak ñeent (144,000) ñi Daniel tegu ci seen bopp ci saar fukk, dañuy sos nataalu Almasi ci biir rekk ndax dañuy gis jikkoom. Ci gis rekk lañuy soppeeku.

Nataalu rab wi mel ni rab wi, te tabax nataalu rab wi mooy nattu gu mag gi ñeel askanu Yàlla, ci biir googu lañuy dogal seen àtte bu baaxul mbaa bu baax ba fàww. Bu kàngam-yoon yi diiwaanu Protestaan yi jàppee nguur gi ci Réewum Bennoo Bitéey Amerik, dees na wax ne dañoo tabax nataalu sistemu kërce ak nguur, mi fésal melokaanu njàppee ak sañ-sañ bi dooley pap bi doon jëfandikoo laata ndimbalum politig nekkatul ko. Ci benn jamono boobu itam, nataalu Almasi bi dees na ko jur ci ay nitam bés yu muji yi. Waaye amoon na ñenn ñoo nekkoon ak Danyeel te gisewuñu peeñ mi, ndax da ñoo daw woon dëgër ci kanamu peeñ moomu. Ñoom dañoo lajj nattu tabax nataalu rab wi, ci seen bañ a bàyyi ba nataalu Almasi bi sosu ci seen biir biir jamonoy nattu ba.

Ab pexe gu xel miir wu tegu Kirist, te ndax gis-gis bu “marah” mooy gis-gis buy jur, nataalu Kirist wi nekk ci miir mi moo di jur nataalu Kirist ci nit ñi. Miir bu dëgg-dëgg dafa xoolal nataalu góor gi xool ci miir mi, waaye jëfandikoo bu xel bu pexe bi am na ay soppeeku yu ànd ak miir mi. Ñi nekk rekk “déglu kat bu kàddu gi, te du jëfkat,” “xool na boppam, ba noppi dem yoonam, te ci saa si fàtte noonu naka nit la woon.” Ñoo xool ci miir mi te gis rekk nit.

Meneen ñi “du dëggkat buy fàtte, waaye ku di jëfandikook liggéey bi” gis nañu yoonu Yàlla, gis nañu Almasi bi ci seetu bu leer ba. Liggéey bi mooy xam ne njàngatu waxtuweri xoolaat am na dëgg-gu “tabiir” ak dëgg-gu ruu. Danyeel day wone ñi defoon “liggéey bi,” ndaxte ci saar yi juróom-ñeent ak fukk, mi ngi wone liggéey bi di jur njàngatu ruu bu xoolaat.

Ca jamono yooyu, man maa Daniyeel, da maa nekkoon ci naqar diirub ñetti ayu-bés yu mat. Duma lekk mburu mu neex, yàpp walla biiñit duggul woon sama gémmiñ, te it duma diw sama bopp muk, ba keroog ñetti ayu-bés yu mat ya mataloo. Daniel 10:1, 2.

Gabriyel joxoon na Dañeel tekki gu benn cër ci peeñ ma nekk ci saraxal juróom-ñaareel bi, waaye Dañeel xamoonu ko lépp.

Man maa, Daniel, daanu ma xelam, ba feebar ay fan yu nekk; gannaaw loolu ma jóg, di def liggéeyu buur bi; te maa ngi yéemu lool ci pèg gu ga, waaye kenn xamoonu ko. Daniel 8:27.

Sœur White xamalal nu ne, Daniel dafa doon seet a xam tekkiwaayu yégle gi nekk ci saaru Daniel juróom-ñett ñaareel, gi Jibraayil indiloon Daniel ci saaru juróom-ñent ñaareel.

“Ak yeneen farlu gu bees te gën a xóot, Miller yokk na yokk saytu yeneen waxi yonent yi, di jébbal guddi yépp ak bés yi ci njàng mi ci li léegi feeñoon ne am na solo gu réy lool te di jaaxal xel bépp. Ci saraxu Daniel bi juróom-ñettaat ba, mënul woon a gis benn tegtal ngir xam fu 2300 fan yi di tãmbalee; malaaka Gabiriel, doonte dees koon sant mu jàngal Daniel mu xam peeñ mi, jox na ko rekk leeral gu matul. Bi fitna ju metti ji war a dal mbooloom gëmkaat yi di ubbi ci gis-gisu yonent bi, dooley yaramam daanu na. Mënatuloon a muñtati dara, ba tax malaaka ba bàyyi ko ab diir. Daniel ne: ‘Ma daanu, ba wopp ay fan yu bari.’ Te mu ne itam: ‘Ma neexul woon lool ci peeñ ma, waaye kenn xamul woon ko.’”

“Waaye Yàlla dafa santoon ay yonntam naan ko: ‘Taxal nit kii mu dégg bu baax peeñ mi.’ Kàddooku boobu waroon na am mat. Ci toppug ndigël loolu, malaaka mi, gannaaw benn diir, dellu ci Daniel ne ko: ‘Léegi maa ngi ñëw ngir may la xam-xam ak déggoo;’ ‘kon nag, déggal mbir mi, te seet xel ci peeñ mi.’ Daniel 8:27, 16; 9:22, 23, 25–27. Am na woon benn tolluwaay bu am solo lool ci peeñ saar 8 bi, te woon na des ci lu ñu bañ a leeral, mooy li jëm ci jamono—diiru 2300 fan yi; moo tax malaaka mi, bi muy wéyal ay leeralam, dafa gën a taxaw ci mbiru jamono.” The Great Controversy, 325.

Ci tereelu fukkiy fananu nu ne Daniyeel amoon na xam-xam ci “peeñ mi” ak ci “mbir mi,” waaye Daniyeel bëggoon na gën a am leer, moo tax mu jébbal xolam ngir gis xam-xam boobu, te mu woor fan yu tollook ñaar-fukk ak benn. Ci lii mu def, dafa mel ni ñi mujj yi, ñiy xam pexe bu xel gu leer gu “wonee” gi, gi wàññiku ci pexe bu “wonee” gi ci mbirum addina. Xam-xam boobu, seeni jëf a koy won, te seeni jëf Daniyeel moo leen di feeñal ni ñuy wut njàngat gu jub ci Kàddu Yàlla gu yonent. Ñi dawoon ci kanamu peeñ ma, leer na ne dañu doon wutul njàngat gu jub ci Kàddu Yàlla gu yonent.

Dëggu Kàddu Yàlla gu yonent gi, gi ñu wone ne Daniyel dafay bëgg a xam bu baax, mooy leeru fan yu mujj yi, ndaxte Daniyel dafay mel ni ñaar-fukk ak ñeent-fukk ak ñeent ñaari junni ñi. Kon nag, Daniyel mi ngi teewlu nit ñu bokk ci benn mbooloo buy wut a xam leeru Kàddu Yàlla gu yonent gi, gi ñu wone ne mooy nattu gu mujj gi bala àtteb dogalu yërmande jeex. Ci wàll woowu, mooy Peeñug Yeesu Kirist, gi ñu ubbi lu xóot li bala àtteb dogalu yërmande jeex, waaye itam mooy nattu gi ñu wone ne mooy sos melo rab wi.

Sosinu nataalu rab malaaka bi mooy jox ndigalu bu leer ci yoonu niki nataalu rab malaaka di sosoo. Dëgg boobu mënul a farlu ci yoon wu jub su fekke ne kenn xamula njëkk mbir mi gën a am solo ci nattu gi, mooy rab malaaka bi. Rab malaaka bi la di taxawal te di wone naka la nataal ba di sosoo.

“Waaye lan mooy ‘nataalu rabi malaaka bi’? te naka lañu koy sos? Nataal bi, rabi malaaka bu am ñaari geñ yi moo ko sos, te mu nekk nataal bu jëm ci rabi malaaka bi. Ñuuy ko itam nataalu rabi malaaka bi. Kon nag, ngir xam ni nataal bi mel ak naka lañu koy sos, war nañu jàng jikko

yi ak melokaanu rabi malaaka bi ci boppam—papasi bi.

«Bi mboolem gu jëkk gi dafa yàqiku woon ndax mu dëddu woon njàmbat bu yomb bu xibaar bu baax bi te nangu caada ak aada yu bopp ci xeeu way-xamul Yàlla, mu ñàkk Xelum Yàlla ak kàttanam; te ngir man a nootu xel yu nit ñi, mu seet ndimbalu kàttanu nguur gi. Li nekk ci mujj mooy papaas bi, kërceen gu doon yilif kàttanu réew mi te di ko jëfandikoo ngir yokk ay mébetam moom ci boppam, rawatina ngir mbugal “kàdduy réer.” Ngir États-Unis man a sàkk melokaanu rab wi, kàttanu diine bi war na noonu yilif nguur gu askan wi ba tax sañ-sañu réew mi itam kërceen gi di ko jëfandikoo ngir matal ay mébetam moom ci boppam.» The Great Controversy, 443.

Ngir jàng ni “xam ni naka la melokaanu nàtt bi ak naka la war a sosoo, danuy war a seet jikko yu mala bi boppam—papasi bi.” Moom mala mi moo taxawal peeñ mi, miy nattu fan yu mujj yi, te ñu indi ko lu jiitu bëgg-bàyyi jamono wàllu yi. Danyeel dafa xamoon peeñ ma ak mbir ma.

Ci ñetteelu atum Kiris buur Perse, am na mbir mu feeñeel Daniel, kiñu tudde Beltesassar; te mbir ma dëgg la, waaye jamono ji ñu ko sàkkaloon yàgg na; te mu xam mbir ma, te am na xam-xam ci peeñ ma. Daniel 10:1.

Peeg bi mooy biir “mareh” ci gis-gis bu ñaari junni ak ñetti téeméeri at ya. “Mbiri mi” mooy baat bu Ebrë “dabar,” te tekki na “baat.” Benn baat boobu (“dabar”) bi ñu tekki ne “mbir” ci aaya bu njëkk bi, moom lañu itam tekki ne “mbir mi” ci saar bu juróom-ñeent, aaya bu ñaar-fukk ak ñett.

Waaw, bi ma doon wax ci ñaan gi, góor ga tudd Gabriyel, ga ma gisoon ci peeñ ma ca njàlbéen ga, ñu taxawal ko mu niaw gaaw lool, laal ma ca waxtu saraxu ngoon ga. Noonu mu xamal ma, wax ak man ne: “Éy Dañeel, léegi ma génn ngir jox la xam-xam ak dëgg-dëgg. Ca njàlbéenu sa ñaan yi, ndigal li génn na, te ñew naa ngir won la ko; ndaxte yaa ngi neex bu baax lool. Kon nag, xamal mbir mi te seet peeñ ma.” Dañeel 9:21–23.

Gabriyel dikk ci Danyeel ngir tontu ay ñaanam, te loolu boolees na ak leer gi Danyeel amoon bi mu dëggee ne mu nekkoon ci jaamug ñàkkug bopp gu wonnee ci tasaaru Levitikus ñaar-fukk ak juróom-benn.

Ci njëkk atam nguuram ma, man Daniel dama xam ci téere yi limu at yi, yi kàddug Boroom bi agsiwoon ci Yérémié, yonent bi, ne dina matal juróom-ñaar-fukk at ci yàqu-bu Yérusalem. Daniel 9:2.

Njàppug nja Yereimi wax jël Daniyel ba ci njàppug “juróom-ñaari yoon” bi Muuse bind, te mooy woon benn “ngiñ” ak benn “rëbb.”

Waaw, Israyil gépp a bàyyi sa yoon, di dëddu, ngir bañ dëggal sa baat; moo tax mbañ mi tuuru ci sunu kaw, ak giñ gi bindees ci yoonu Musaa, jaamub Yàlla, ndaxte bàkkaar nañu ci moom. Te dëggal na ay waxam, yi mu waxoon sunu dëkk, ak sunuy àttekat yi nu àtte, ci yóbbu ci sunu kaw musiba bu réy; ndaxte ci suuf sépp, amagul lu ñu def ni li ñu def Yérusalem. Naka lañu ko bindee ci yoonu Musaa, musiba boobu gépp dikk na ci sunu kaw; teewul noonu sax, ñaanu nu Yàlla sunu Boroomul, ngir dellu ngir dëddu sunuy tooñ, te xam sa dëgg. Daniel 9:11–13.

Ci kaw seede yu ñaari seede yi di Yereimi ak Muusaa la, Danyeel xam ne yàq gi ñu indi woon Yerusaleem mooy “misaal” mi “Muusaa” waxoon te “sotti nañu ko ci kaw” Israayil gu njëkk ga. Rakku jigéen White tudde seede Yereimi ne mooy “seed yi jëm ci kanam mbooloom gëmkaat yi,” te ci loolu la di wone ne Yereimi mooy Xelu Waxi Yàlla ci fan yu mujj yi, ndaxte “seed yi jëm ci kanam mbooloom gëmkaat yi” ci fan yu mujj yi mooy boobu mbir. Yereimi dafay tegtal Xelu Waxi Yàlla, te Muusaa dafay tegtal Biibël bi.

Danyeel moo di tegtal ñi mujj yi, ñi xam ci ñaari seede yooyu ne dañu leen tasaaroo, te ñi xam ci Biibël bi ak Xelu Yoon wi ne yees na leen, ni Danyeel itam yeesoon na ko ci dugg gi ne moom (ñoom) nekkoon nañu ci njaam, te njaam googu deesoon na ko tegtal ci Kàddu Yàlla gu yëg ci kanam.

Xam-xamu askanu-bésu Yàlla ci bés yu mujj yi, mooy xam-xamu fukki janq yi.

«Léebu fukki janq yi nekk ci Matthew 25 itam day wone jéefandikoo askanu Adventist yi.»
The Great Controversy, 393.

Waxtub “fukki ñaari janq” bi ci léebub xale yu jigéen ña fukk day tegtal benn yeewu bi Daniel am ci saar ñetteel-fukk ak juróom-ñeent. Ci kaw ñaari seede yu sell ya, Daniel xam na ne dundam bépp moo doon matalug ab waxu Yàlla bu mucc ci Kàddug Yàlla. Wax jooju moo jubluwoon Daniel ci paj mi waroon, ngir mu waajaleku ci li di ko xew ci saar bi ci topp bu jëkk. Noonu itam, ba Millerites yi matalée léebub xale yu jigéen ña fukk, dañoo war a yeewu ne ñàkk kóolote bu jëkk ba ak yéex bi indi na leen ba ñu nelaw. Yonent yi ñépp dañuy tegtal fan yu mujj yi.

Yëgógu Danyeel ak yëgógu Millerites yi ñooy ñaari seede yu yëgógu ñetti fukk ak ñeent junni ñaari tééméeri junni ñi ci mujjug jamono.

“Yeesu ak mbooloom njàngum asamaan gépp xooloon nañu ak yërmande ak mbëggeel ñi doon séentu ko ak yaakaar wu neex, di bëgg a gis Ki seen ruuy soppikon. Malaaka yi daan nañu wër leen ngir dooleel leen ci waxtu seen nattu bi. Waaye ñi bañoon a nangu yégleb asamaan bi, bàyyi nañu leen ci lëndëm, te merum Yàlla tàkk na ci seen kaw, ndaxte dañu bañ a nangu leer gi Mu leen yónnee woon jógé asamaan. Ña-faithful ya ñuñuñuñu, te dégg-dégg seen yaakaar daanu woon, ñi mënoonul a xam lu tax seen Boroom ñëwul, bàyyiwuñu leen ci lëndëm. Yeneen yoon, ñu yóbbu leen dellu ci seen Biibël ngir seetaat jamono yi ci waxi yonent yi. Loxol Boroom bi dindi na ci lim yi, te njuumte bi leeral na. Gis nañu ne jamono yi ci waxi yonent yi agsi nañu ba ci 1844, te benn seede bi ñu wone woon ngir firndeel ne jamono yi tëj nañu ci 1843, moo firndeel it ne dafa war a jeex ci 1844. Leer gu jóge ci Kàddug Yàlla leer na ci seen taxawaay, te gis nañu fa ab yàgg-bàyyi—‘Bu [peeñ bi] yàggée sax, xaaral ko.’ Ci seen mbëggeel ngir ñëwug Kirist bu gaaw bi, daan nañu jéggi yàgg-bàyyi gu peeñ bi, gi nekkoon ngir wone ñi dégg-dégg di xaar. Yeneen yoon am nañu woon ab tolluwaay bu ñu man a jàpp. Waaye gis naa ne ñu bare ci ñoom mënuñu woon a jóge ci seen naqar wu metti bi ngir amaati melokaanu farlu ak doole jooju moo doon tegtal seen ngëm ci 1843.” Early Writings, 236.

Ci mat na léebu, Millerite yi “dann nañu bañ a xam yàggug peeñ mi,” waaye “dellu nañu” “ci seen Biibël yi ngir seet jamonoy wax yu ñëw.” Loxob Boroom bi dekk naa ci lim ya, te njuumte mi leeral nañu ko.” Daniel dellu na ca Biibël bi te “loxob Boroom bi” dekk na ci “jamonoy wax yu

ñew yi,” te bi Daniel, ci melok kuy def, du rekk kuy dégg, jaarale ko ci ngëm gu doxal, firndeel ne xam na ndigal Yéremie ak Muusaa bi mu matale yonent yi ñu jox ci Lewi gu ñaar-fukk ak juróom-benn, noonu itam ag paj ak ag dogal gu jëm ci xalis gu tasaaroob askanu Yàlla, ba noppi “leeral gi” joxees na ko Daniel.

Bu benni ak ñeent-fukki junni ak ñeent-fukki junni (144,000) matalee waxtu yéex bi ci léebu bi ci njubam gu mujj te gën a mat ci fan yu mujj yi, dinañu ko def ci ab jamono bu “bindu nataalu rab wu àddina wi” di seen nattu gu réy.

Dina nu tollu xalaat yii ci artikel bi ci topp.

«“Su meññ na, ci saa si la di dugal ñaawte bi, ndaxte góob gi agsi na.” Kirist moom mu ngi xaar ak bëgg-bëgg bu tar ngir gis feeñug boppam ci sellaloom. Bu jikkoj Kirist mataleesoo ba baax ci ñoñam, kon dina ñew ngir sàkku leen ni ñoom ayam.» Christ’s Object Lessons, 69.

«Lëndëm njàqale ci déggum Yàlla mooy li muuru addina bi. Nit ñi dañuy sànk seeni xam-xam ci ay jikkoom. Dañu ko xeexlu te firndeel ko baaxul. Ci jamono jii, war nañu yégle ndawtal bu jóge ci Yàlla, ndawtal buy leeral ci ay jëfam te buy musal ci dooleem. War nañu xamale jikkoom. Ci biir lëndëmu addina bi, war nañu tasaare leeru ndamu Yàlla, leeru mbaaxam, yërmëndeem, ak dëggam. »

“Lii mooy liggéey bi yonent Yàlla Isaa waxee ci kàddu yii ne: ‘Yow Yerusalem, yaay yégle xibaar bu baax bi, yékkal sa baat ak doole; yékkal ko, bulee ragal; waxal dëkk yi ci Yuda ne: Seetleem seen Yàlla! Seetleem, Boroom bi Yàlla dina ñew ak loxo bu doole, te ayubam dina nguur ngir moom; seetleem, peyam ànd na ak moom, te liggéeyam jiitu na ko.’ Isaiah 40:9, 10.”

“Ñi nga xaar Boroom sëy bi di ñew, war nañu wax nit ñi ne: ‘Xool-leen seen Yàlla.’ Leer gu mujj gi sellal ak yërmande, yégleb yërmande gu mujj gi ñuy jox àddina si, mooy ngir feeñal jikkoom ju mbëggeel. Doom yi Yàlla war nañu wone ndamam. Ci seen bopp dund ak ci seen jikko, war nañu feeñal li yiwug Yàlla defal leen.” Christ’s Object Lessons, 415.